

	Avstand	Projektilets hastighet ved anslag	Sammen ligning
Bastionen:	270	218 m/sek	150
Stortårnet:	430	162 m/sek	150
Overberget:	620	130 m/sek	150

tes til 386 m/sek, hvilket er utelukket.

Obersten står så igjen med Overberget, hvorfra anslagshastigheten blir mindre enn 150 m/sek. Ja selv om V° her var 500 m/sek blir anslaget likevel ikke mer enn 120 m/sek.

Konklusjon: Standplassen var Overberget

Overberget ligger 29 meter høyere enn Stortårnet (Mellomberget) og gir klar kulebane fra standplass til kongens dødssted. Spørsmålet er nå hvilken type ammunisjon (kardesk) som ble anvendt. Det kan ikke ha vært en kardesk fylt med rustne spiker og jernskrot, men en kardesk som sprer kuler.

Og Grenander står igjen med «druehagl.»

Denne ammunisjonen hadde en tykk bunn med en trepinne i midten. Haglene (muskettkulene) ble dyppet i bek, som «limte» dem sammen, og fikk dem til å se ut som en drueklase.

SKISSE 3

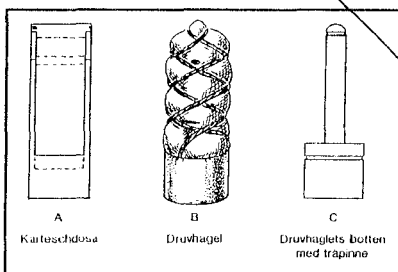
«Drueklasen» ble pakket inn i en

pose og bundet fast til pinnen med seilgarn.

Kardesken og druehaglet hadde samme vekt som en jernkule. Druerhaglet ble splintret ved kanonmunningen, derfor har man iblant betegnet denne ammunisjonstypen som en kardesk.

Det er ikke mulig å fastslå hvorvidt skuddet kom fra en 3 punds eller 6 punds kanon, men han er sikker på at en av disse kanontyper må det ha vært.

I følge norske ammunisjonsregnskaper forbrukte forsvarerne ca 34 800 muskettkuler. Dette virker ufor-

ståelig, især da det først var den 30. november at svenskene kom så nær forsvarsstillingene at muskettene kunne tas i bruk. Ergo: nordmennene skjøt med druehagl, fylt med muskettkuler.

Et druehaglskudd med en 3 punds eller 6 punds kanon inneholdt henholdsvis 32 og 64 muskettkuler.

Det ble avfyrt mange skudd fra Overberget, så nedslagene må ha vært mange omkring kongens observasjonsplass. Men likevel, med den store spredningen var det lite sannsynlig at kongen skulle bli truffet. Dog ble han det!

Grenanders hovedkonklusjon:

«Det har blitt bevist, ved hjelp av ballistiske beregninger, topografiske studier, samt studier av kongens sår, at Karl 12. falt da han ble truffet av et druehaglskudd (muskettkule) som ble avfyrt fra Overberget.

Konklusjonen verifiseres av øyenvitnenes skriftlige beretninger.»

(De som ønsker å studere dette nærmere anbefales å ta kontakt med Fredriksten Festnings Venner og kjøpe Grenanders hefte: Karl XII's død. Ett øyevitnes berättelse bekräftas»).

Forsvarets Forum forfalsker historien

Av Oberstløytnant, cand philol Anton Olstad

I Forsvarets Forum spesialutgave i anledning Frigjøringsjubileet står på s. 7: I løpet av regjeringsmøtet i Oslo grytidlig om morgenen 9. april vedtok regjeringen mobilisering av norske soldater. Men ved en misforståelse ble det pr. post (!) sendt ut ordre om at mannskaper skulle møte 11. april. Sitat slutt. Det er feil.

Dagjeldende bestemmelser ga to to former for mob. Alminnelig mob. det samme som full og åpen mob. Og delvis mob. som altså bare gjaldt enkelte avdelinger. Da skulle innkallingen skje pr kort (som lå ferdige på regimentskontorene) med en angitt første mob.dag. Da tre dager etter utsendelsen. Det ble kalt «stille mobilisering».

Generalstabssjefen hadde siden 5. april mast på forsvarsministeren om mobilisering og begrunnet henvendelsene. 8. april ga forsvarsministeren generalstaben ordre om å kost-

nadsberegne de forskjellige mob. alternativ(!). Natt til 8. april la britene miner i Vestfjorden.

Ifølge Undersøkelseskommissjonens innstilling bd. 11, bilag 7, s 201 (jfr. artikkel i NMT nr 4/1990) fikk kommanderende general tak i forsvarsministeren i telefonen mellom kl. 2.30 og kl. 3 og foreslo innkalling av 1.-4. brigade (generalstabens minimumsforslag). Mens generalen ventet i telefonen, ble det forelagt regjeringen, og godtatt.

En annen sak er at regjeringen som iflg. grunnloven sammen med Kongen i statsråd er ansvarlig for å mobilisere, ikke kunne mob.reglene.

Senere kom forsvarsminister Ljungberg og forsyningsminister Lie til generalstaben og bekreftet ordren muntlig. Det fortelles at stabssjefen spurte om forsvarsministeren var blitt gal. Når fienden allerede stod i landet var alminnelig (full/åpen) mobilise-

ring det eneste brukbare.

Hvis det er så at regjeringen virkelig hadde bestemt alminnelig mobilisering, ville de to regjeringsmedlemmene som opplevde dette ha kunnet si ifra. Det gjorde de ikke. Ordre om delvis mob. ble sendt ut.

Da utenriksminister Koht ble intervjuet av NTB før toget til Hamar gikk sa Koht at det var gått ut alminnelig mob.ordre. Heller ikke han kjente mob.reglene. Meldingen ble om formiddagen sendt i kringkastingen og førte til at mange meldte seg ved nærmest telthus eller avdeling. Mobiliseringen ble preget av tilfældigheter og kom for sent.

For å vise uvitenheten bør nevnes at statsminister Nygaardsvold trodde at mobilisering var det samme som å gå til krig. Det er neste skritt, hvis Kongen i statsråd (altså sammen med regjeringen) bestemmer det. □

109596
965601